Історія культурологічних теорій

Обсяг: 6 кредити ЄКТС

Семестр: весняний**, Рік: 2024-2025**

Дні, Час, Місце: згідно розкладу

Інформація про викладача

Ім'я	Кучменко Елеонора Миколаївна
Контакти	kuchmeb@yahoo.com, +380975791724
Робоче місце	Кафедра літератури, методики її навчання, історії культури і журналістики
Години консультацій	Середа: 13:30 – 14:50

Опис курсу

В запропонованому курсі лекцій та практичних занять розглядаються теоретичні проблеми культурології, місце культурології в системі гуманітарних наук. Аналізується культурний простір як цінність і національне надбання, архітектоніка, динамізм, час як фактор історичного розвитку культури, історичний простір як соіокультурнгий контекст, теоретичні проблеми сучасної культурології, а також, такі категорії культурфілсофського аналізу, як ідеал і архетип. Аналізуються погляди і уявлення ведучих вчених-культурологів різних країн.

Основна увага приділятиметься науково-практичним навичкам, зокрема, умінню:

- сформулювати своє оціночне судження про сучасну культуру;
- сприймати інформацію, ідеї, проблеми сучасної культури;
- сприймати культурний простір як цінність та національне надбання;
- аналізувати час як фактори історичного розвитку культури;
- детально аналізувати погляди і уявлення провідних всесвітніх та вітчизняних вчених – культурологів;
- висловлювати власну думку в контексті знань щодо сучасної культури під час своєї професійної діяльності;
- розуміти традиції і звичаї інших культур в контексті сучасної культури, проявляти до них толерантне ставлення;
- критично оцінювати культурні явища, форми, методи, діяльність осіб, спираючись отриманні знання.
- аналізувати структурні зміни, які відбувалися протягом століть в системі культурологічних теорій;
- уміння проявляти толерантне ставлення до опонентів;

Теоретична частина курсу базується на засвоєнні методології культурологічних досліджень через призму історії культурологічних теорій, системного підходу для аналізу теоретичних проблем культурології, а також, формуванню принципів та системи світової культури.

Мета навчання.

Після успішного закінчення курсу аспіранти будуть здатні:

- до аналізу концептуальних засад теоретичних проблем культури;
- до організації і планування аналітичної діяльності під час вивчення особливостей

розвитку сучасної світової культури;
- до розуміння соціокультурної специфіки міжнародного академічного середовища;
- корегувати діяльність; використовувати усі можливі ресурси для досягнення поставлених цілей і реалізації планів діяльності; обирати успішні стратегії в різних ситуаціях;
- здатність і готовність до самостійного пошуку методів вирішення практичних завдань, застосуванню різних методів пізнання;
- проявляти готовність і здатність до самостійної інформаційно-пізнавальної діяльності, володінням навичками отримання необхідної інформації із довідників різних типів, уміння орієнтуватися в різних джерелах інформації, критично оцінювати та інтерпретувати інформацію, яку отримано із різних джерел;
- володіти мовними засобами – чітко, логічно, точно викладати свою думку. Точку зору, використовувати адекватні мовні засоби;
- володіти навичками пізнавальної рефлексії як усвідомленого здійснення дій і розумових процесів, їх результатів і підстав, меж свого знання і незнання, нових пізнавальних завдань і засобів їх здійснення/

Завдання курсу:

методологічні: викласти студентам основи й навчити їх застосуванню історико-теоретичного методу дослідження світових культурних процесів, інших культурологічних методів і підходів, які доцільно застосовувати при вивченні тих чи інших етапів культурного розвитку.

пізнавальні: дати уявлення про світові культурні процеси на різних етапах її історичного розвитку пам'ятки та твори мистецтва кожної епохи та надавати їм загальну характеристику; підготувати до практичної діяльності в сучасних закладах освіти.; повідомити про фундаментальні досягнення культур народів, які проживали і мешкають сьогодні; поінформувати студентів про кожну з історичних епох у розвитку культури, їх спадкоємні зв'язки та взаємовплив; надати знання, необхідні для розуміння специфіки розвитку культури нашої держави в контексті світової культурної динаміки;

практичні: навчити основам аналізу творчих здобутків митців, вміти «впізнавати» головні історико-культурні

Міждисциплінарні зв'язки.

Предмет «Історія культурологічних теорій» базується на одній з соціально-гуманітарних наук, які є феноменом суспільної свідомості. Предметом вивчення суспільно-гуманітарних наук є суспільство та людська культура, світ уявлень людини про природу та суспільство, світ людських ідеалів, мотивацій, надій та мрій, світ людської культурної свідомості, що закріплені в різноманітних знакових системах.

Наявним є зв'язок культурології з такими науками:
- Історія
- Соціологія
- Психологія
- Педагогіка
- Філософія
- Мовознавство

В результаті вивчення дисципліни «Історія світової культури» студенти повинні:

Знати:
- ✔ суть, зміст поняття культура, структуру та функції культури;
- ✔ головні етапи розвитку, характерні особливості періодизації та репрезентанти світової культури;
- ✔ процеси та події, які зумовлювали зміну умонастроїв та перехід від одного періоду культури до іншого;
- ✔ визначення та зміст основних мистецьких стилів та напрямів культури (у архітектурі, художньому та образотворчому мистецтві, літературі);

- ✔ світоглядні засади визначних представників світової культури різних періодів, їх здобутки, досягнення, особливості діяльності в процесі культурно-історичного поступу;
- ✔ місце та значення регіональної культури в системі світової культури;
- ✔ зіставлення культурних явищ національної культури з відповідними процесами та періодами світової культури;
- ✔ світоглядні тенденції, які притаманні сучасній культурі.

Вміти:

- ✔ пояснити суть феномену культури, її роль у людській життєдіяльності, способи набуття, збереження та передачі базових цінностей культури;
- ✔ аналізувати головні етапи розвитку, закономірності функціонування та становлення світової культури;
- ✔ характеризувати, вміти пояснити та наводити приклади чільних здобутків та пам'яток культури різних регіонів;
- ✔ порівняти (зіставити, знайти спільне) особливості різних культурних періодів;
- ✔ наводити найвизначніші культурно-мистецькі пам'ятки та імена видатних представників того чи іншого періоду історії культури ;
- ✔ визначати роль і місце окремої культурної спільноти в світовій цивілізації, пояснити історичну специфіку ;
- ✔ аналізувати тенденції новітніх соціокультурних трансформацій та сучасних культурологічних процесів, які стосуються як історії світової культури;
- ✔ обґрунтовувати власні світоглядні позиції на основі знань світової історико-культурної спадщини.

Компетенція є однією з найважливіших особливостей вищої освіти у підготовці фахівців. Сьогодні важливо бути не лише кваліфікованим фахівцем, а й, передусім, компетентним. Компетентний фахівець відрізняється від кваліфікованого тим, що він успішно реалізує у своїй професійній діяльності отримані під час навчання знання, уміння та навички та здійснює постійний особистісний та професійний саморозвиток, що робить його цінним та затребуваним на ринку праці. Кінцевим результатом компетентності є:

- використання соціокультурних знань і вмінь в іншомовній комунікації;
- застосування культурологічної інформації у професійної діяльності;
- оцінка й аналіз власного навчального досвіду та удосконалення своєї навчальної стратегії;
- удосконалення мовленнєвої підготовки шляхом використання культурологічних матеріалів;
- уміння на основі сприйнятої інформації виділяти мікротеми, ключові слова, репродукувати зміст інформації;
- стійка здатність майбутнього фахівця виконувати завдання, передбачені кваліфікаційними характеристиками;
- глибоке розуміння сутності виконуваних завдань і проблем, що вирішуються;
- знання досвіду, накопиченого в конкретній галузі діяльності, активне оволодіння найкращими досягненнями;
- вміння обирати засоби і способи дії, адекватні конкретним обставинам місця і часу;
- почуття відповідальності за досягнуті результати;
- здатність учитися на власних помилках і вносити корективи в процес досягнення цілей.

Очікуванні результати навчання:

- на основі створеної системи знань сформувати власну позицію щодо особливостей світової культури та її місця в житті держави;
- розрізняти головні напрями в розвитку культурного процесу;

- надавати загальну характеристику даних напрямів;
- орієнтуватися у зовнішній і внутрішній політиці держави, її історії;
- захищати інтереси держави, поєднувати суспільні, колективні та індивідуальні інтереси;
- чітко, послідовно та логічно висловлювати свої думки;
- адаптуватися до зростаючих потоків інформації, до наслідків науково-технічного прогресу;
- оцінювати культурні процеси, що відбуваються у суспільстві та давати їм адекватну оцінку;
- виховання особистого толерантного відношення до представників інших культур;
- використовувати набутті знання у подальшій професійній діяльності.

Навчальні ресурси

Курс викладатиметься у формі лекцій та практичних занять з використанням інформаційних технологій.

. **Організація навчання**

Обсяг	**Тема**
45годин	Тема 1. Теоретичні проблеми культурології
45годин	Тема 2. Культурний простір як цінність і національне надбання.
45годин	Тема 3. Час як фактор історичного розвитку культури.
45годин	Тема 4.Історична персонологія: соціокультурний контекст

Оцінка

Підсумкова оцінка курсу буде обчислюватися з використанням таких складових:

Бали	**Результат навчання, що оцінюється**
10	Складання аналітичного огляду літератури по темі (дискусія на семінарі, підготовка повідомлення на визначену тему).
20	Написання і захист рефератів по темі, презентація.
20	Вивчення та аналіз рекомендованих наукових текстів, історіографічний огляд, бібліографічний огляд
20	Пошук додаткової інформації, реферування наукової літератури , написання есе.
30	Іспит
100	**Разом**

Політика курсу

Відвідування та / або участь є важливим компонентом вашого курсу. Проте, якщо Ви бажаєте навчатися за індивідуальним графіком (враховуючи особливі обставини), або, дистанційно – можна узгодити графік навчання на основі навчальної платформи Google-клас.

Запізнення. Крайньою межею здачі портфоліо та есе є три дні до заліку Після цієї дати завдання не приймаються.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, як після проведення аналізу роботи студента повідомить його про своє рішення.

Перескладання роботи студентів можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви у письмовій формі.

Академічна доброчесність та плагіат. Якщо ви 1) використовуєте чужі фрази, абзаци чи ідеї своїми словами іншої людини і 2) не вкажете посилання, то ви зробили плагіат певної людини. Є два способи переконатися, що ви не плагіату є те: 1) презентувати власні ідеї та 2) коли ви представляєте чужі ідеї чи фрази, надаючи посилання. Плагіат - серйозна проблема в сучасного світу, тому я активно перевірятиму вашу роботу, щоб переконатися, що ви запозичували текст та чужі ідеї. Якщо з'ясовується, що ви зробили плагіат у завданні, воно не буде зараховане, викладач повідомляє про інцидент зав. кафедрою, декану та кураторові.

При виконанні спільних завдань, потрібно вказувати внесок кожного учасника.

Мобільні пристрої на заняттях використовуються тільки з дозволу викладача. Користування мобільними пристроями з позанавчальною метою карається попередженням чи видаленням студента з навчальної аудиторії.

Поведінка в аудиторії. Під час аудиторних занять студентам дозволяється брати з собою та використовувати безалкогольні напої.

Рекомендовані джерела інформації

1. Кучменко Е.М. Культурологія. Історія культурологічних теорій./Е.М.Кучменко.-Навч.пос.-Ніжин, НДУ ім.М.Гоголя,2021.-452 с.
2. Шейко В.М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець XIX- початок XXI ст.):Моногр.:В 2 т.-Т.1./ В.М. Шейко. -Х.:Основа,2001.-520с.:Т.2.-Х.:Основа,2001.
3. Філософський енциклопедичний словник/ В.І.Шинкарук (гол. Редкол.) та ін. –К.: Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України: Абрис, 2002.

Періодичні видання:

1. «Культура і мистецтво у сучасному світі»,
2. Культура України»,
3. Міжнародний вісник:культурологія, філологія, музикознавство».

Інформаційні ресурси

1. www.nbuv.gov.ua – офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського.
2. www.nplu.org – офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки України